

ГЕРМАНІСТИКА У ХХІ СТОЛІТТІ: КОГНІТИВНА, СОЦІО- ТА ПРАГМАЛІНГВІСТИКА

10 квітня 2010 року у Харківському національному університеті ім. В.Н. Каразіна відбулася перша наукова конференція германістів “Германістика у ХХІ столітті: когнітивна, соціо- та прагмалінгвістика”, проведена за ініціативою кафедри німецької філології та перекладу факультету іноземних мов. Керували роботою оргкомітету конференції декан факультету іноземних мов, доктор педагогічних наук, професор В. Г. Пасинок і завідувач кафедри німецької філології і перекладу кандидат філологічних наук, доцент В. П. Кривенко. У рамках конференції було заплановано роботу у таких напрямках:

1. Когнітивна лінгвістика ХХІ століття (концепти, когнітивні метафори, фреймове моделювання, картина світу).
2. Дискурси ХХІ століття (Інтернет, медіа, реклама, PR, політичний дискурс).
3. Маргіналії мовлення ХХІ століття (молодіжний сленг, професійний жаргон, гендерні особливості мовлення).
4. Прагмалінгвістика ХХІ століття (мовленнєві акти, стратегії і тактики дискурсу, непряма комунікація).
5. Дискурс-аналіз.

Обрання напрямків роботи конференції зумовлене сучасними тенденціями розвитку мовознавства, у якому наразі домінують когнітивні, прагмалінгвістичні та соціолінгвістичні дослідження.

У роботі конференції взяли участь науковці Харкова, Луганська, Донецька, Дніпропетровська, Горлівки, Запоріжжя, Києва, Полтави, Сум, у цілому – 60 лінгвістів. Було вирішено відмовитись від пленарного засідання та провести обговорення у рамках секційних засідань, розділивши їх на два часових блоки. У перерві учасники під час фуршету могли у кулуарному порядку обговорити почуте і поділитися своїми ідеями і науковими здобутками.

Хоча такий розпорядок конференції є незвичним, він видається вдалим нововведенням, адже такий формат роботи є невід’ємною складовою наукового спілкування.

У рамках секції “**Когнітивна лінгвістика**” дискусія розпочалася з обговорення методів вивчення концепту, викликаного доповіддю Р. М. Гладушиної. Лінію дискусії було продовжено у розгляді часових категорій (В. П. Кривенко), когнітивної метафори (М. Ю. Сальтевська), когнітивного аспекту значення прикметників (А. М. Суддя), омовлених концептів емоцій (Ю. Ю. Шамаєва), концепту SIN (О. В. Ваховська). Модерувала дискусію кандидат філологічних наук, доцент Ю. Ю. Шамаєва.

На секції “**Прагмалінгвістика**” у центрі уваги знаходилась проблема непрямой комунікації і прихованих, імпліцитних смислів, що було представлено доповідями Л. Р. Безуглої “Мовні засоби імплікації пропозиційного смислу в німецькомовному дискурсі”, О. М. Белозьорової “Невербальні індикатори мовленнєвого акту натякання”, Н. В. Говорухи “Когнітивно-семантичні види імплікатур тавтологічних висловлювань у німецькомовному дискурсі”, І. О. Голуб “Евфемізація як засіб вираження імпліцитної стратегії дискримінації у німецькомовній пресі”, Т. С. Займак “Роль прагматичної пресупозиції у реалізації імпліцитних мовленнєвих актів”, М. О. Сідорової “Типи прихованих смислів у питально-відповідних єдностях німецькомовного діалогічного дискурсу”. Підіймались також питання мовленнєвого впливу (С. І. Криворучко), прагмалінгвістичного дослідження невербальної комунікації (Г. О. Леймонченко), фактору адресата у комунікації (І. М. Панченко), впливу на адресата графічного оформлення тексту (Н. С. Рева). Модерувала дискусію доктор філологічних наук, професор Л. Р. Безугла.

На об'єднаній секції **“Маргіналії мовлення. Дискурс-аналіз”** було розглянуто такі доповіді: **“Сленг як одна зі складових молодіжної мови”** (О. О. Беззубова), **“Инконгруэнтность как когнитивный аспект комической языковой личности ребенка”** (Г. Г. Гусева), **“Художественный дискурс и метафора”** (С. М. Корінь), **“Молодежный сленг и формирование самосознания”** (І. В. Рубцов). Крім того, велось обговорення академічного дискурсу (М. В. Рябих), функціонування текстових категорій у фольклорному дискурсі (С. І. Сотникова), зв'язку лінгвістики і гомілетики (В. В. Унукович). Модерувала дискусію кандидат філологічних наук, доцент С. І. Сотникова.

У рамках секції **“Дослідження медіа”** обговорювалися аспекти вивчення медійного дискурсу загалом: застосування маніпуляційних стратегій у сучасних засобах масової інформації (О. П. Ришкова), мас-медійні репрезентації у сприйнятті соціокультурного простору (І. А. Ткаля); особливості рекламного дискурсу: вплив світової фінансової кризи на рекламний дискурс (Л. Д. Маєвська) і значення кодів у рекламі (К. І. Тішанінова); пробле-

ми дослідження інтернет-комунікації: спілкування у межах інтернет-конференцій (Л. О. Мазур), вплив ознак постсучасності на мовленнєві особливості інтернет-форумів (О. Ю. Малая), проблема гіпертекстуальності ептонімів (Н. А. Оніщенко). Модерувала дискусію кандидат філологічних наук, доцент Н. А. Оніщенко.

Приємно відзначити, що уякості слухачів на конференції були присутніми не лише викладачі, аспіранти та студенти факультету іноземних мов, але й представники суміжних спеціальностей – соціологи, філософи, спеціалісти з медіа-комунікацій.

За результатами роботи наукової конференції біло надруковано міжвузівську збірку тез доповідей. Сподіваємося, що проведення подібних вузькоспеціалізованих конференцій, що дозволяють зосередитися на найбільш актуальних проблемах лінгвістики, стане традиційним.

ЛІТЕРАТУРА

1. Матеріали наукової конференції германістів **“Германістика у ХХІ столітті: когнітивна, соціо- та прагмалінгвістика”**. – Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2010. – 112 с.

*Відповідальний секретар
Оргкомітету конференції
канд. філол. наук
О.Ю. Малая*